

Biogramy osób odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności
(uroczystość wręczenia KWIS 13 grudnia 2021 r.)

Mariusz Tomasz Ambroziak

ur. 24.11.1969 r. w Sochaczewie

W latach 1986-1989 był działaczem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Jako pracownik Zakładów Mechanicznych Ursus współpracował z Tajną Komisją Zakładową Regionu Mazowsze.

W latach 1986-1989 był również działaczem Ruchu Wolność i Pokój. Brał udział w akcjach ulotkowych i plakatowych oraz zajmował się kolportażem niezależnych wydawnictw. Brał udział w demonstracjach, manifestacjach i protestach. Był członkiem składu redakcji pisma „Młody Ursus – Pismo młodzieży solidarnej i Ruchu Wolność i Pokój”.

Jarosław Artur Basaj

ur. 14.09.1967 r. w Warszawie

W latach 1982-1986, będąc uczniem LIII Liceum Ogólnokształcącego im. św. Augustyna w Warszawie, rozprawdzał na terenie szkoły i poza nią Gazetkę Niezależnej Organizacji Młodzieżowej (GNOM), książki autorstwa Aleksandra Sołżenicyna, Georga Orwella, Józefa Mackiewicza, ulotki, uczestniczył w demonstracjach i uroczystościach religijnych o charakterze patriotycznym, współpracował z młodzieżówką KPN.

W latach 1986-1989 był członkiem Federacji Młodzieży Walczącej i Grup Oporu „Solidarni”. W ramach działalności w tych organizacjach kolportował ulotki, ubezpieczał akcje wywieszania transparentów, uczestniczył w manifestacjach, malował napisy w miejscach publicznych. W 1986 r. podjął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie. Od maja 1988 r. był członkiem Niezależnego Zrzeszenia Studentów na AM. Uczestniczył w większości inicjatyw organizowanych przez Zrzeszenie.

31 sierpnia 1988 r. został zatrzymany przez funkcjonariuszy MO na ul. Marszałkowskiej w Warszawie, podczas rozrzucania ulotek. Tego samego dnia przeprowadzono przeszukanie jego mieszkania. Odnaleziono wydawnictwa Solidarności Walczącej i NZS. Został ukarany przez Kolegium ds. Wykroczeń przy Naczelniku Dzielnicy Warszawa-Śródmieście, a po odwołaniu przez Kolegium przy Prezydencie Miasta Stołecznego Warszawy grzywną w wysokości 20000 zł i zobowiązany do pokrycia kosztów postępowania.

W wyborach 4 czerwca 1989 r. był mężem zaufania ówczesnego kandydata Komitetu Obywatelskiego na senatora Grzegorza Białkowskiego.

Andrzej Witold Błażejowski

ur. 09.03.1950 r. w Warszawie

W latach 1985-1989 działał w konspiracyjnych strukturach „Solidarności” w zakładach „Tewa” w Warszawie, gdzie rozprawdzał wiadomości i zarządzenia Związku. Świadczył pomoc prześladowanym i ukrywającym się członkom „Solidarności” oraz ich rodzinom (pomoc materialna, organizowanie wakacji dla dzieci z rodzin represjonowanych działaczy, pomoc medyczna, leki, kontakt z lekarzami, organizacja

paczek i „choinek” dla dzieci członków „Solidarności” i represjonowanych członków podziemia).

Współorganizował spotkania z działaczami podziemia, m.in. ze Zbigniewem Bujakiem, Michałem Bonim, Andrzejem Zakrzewskim. Uczestniczył w kolportażu nielegalnych wydawnictw (prasa, komunikaty, itp.). Brał udział w manifestacjach „Solidarności” z okazji rocznic 3 maja i 11 listopada. Współpracował z Komitetem Prymasowskim. Uczestniczył w spotkaniach Rady Duszpasterstw na Woli w Warszawie.

Danuta Joanna Bolikowska

ur. 01.02.1966 r. w Kielcach

W 1984 r. podjęła studia na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego i nawiązała współpracę z podziemnymi strukturami Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Po porwaniu i zabójstwie księdza Jerzego Popiełuszki uczestniczyła w czuwaniu i Mszach za Ojczyznę, odprawianych w kościele pw. św. Stanisława Kostki na Żoliborzu oraz zaangażowała się w działalność Służby Porządkowej w tym kościele.

Uczestniczyła w akcjach organizowanych przez Grupy Oporu „Solidarni” i współpracowała z wydawnictwem BiS, założonym w 1985 r. przez członków tej organizacji. Uczestniczyła w manifestacjach organizowanych w Warszawie i dokumentowała je na zdjęciach. Ponadto zajmowała się drukiem i kolportażem wydawnictwa NZZ, Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” i innych organizacji. Na początku 1989r. zaangażowała się w działalność Ruchu Wolność Słowa, polegającą na rozdawaniu na ulicach Warszawy prasy niezależnej, między innymi „Tygodnika Mazowsze”.

Adam Zbigniew Borowski

ur. 21.07.1955 r. w Warszawie

Od stycznia 1980 r. kolportował niezależne pisma („Biuletyn Informacyjny KSS KOR”, „Robotnik” oraz wydawnictwa NOW-ej). Od września 1980 r. pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Założycielskiego, a następnie Komitetu Zakładowego NSZZ „Solidarność” w Miejskim Przedsiębiorstwie Robót Elektrycznych w Warszawie. Społecznie pracował w Komisji Interwencji i Mediacji NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze.

Po wprowadzeniu stanu wojennego, w dniach 14-15 grudnia 1981 r. zorganizował strajk w swoim zakładzie pracy, a po jego rozwiązaniu z obawy przed aresztowaniem, pozostawał w ukryciu. W marcu 1982 r. był jednym z twórców Porozumienia CDN (Ciąg Dalszy Nastąpi), zrzeszającego działaczy z 40 warszawskich zakładów pracy. W kwietniu 1982 r. współtworzył strukturę Międzyzakładowego Robotniczego Komitetu Solidarności, powstałego z CDN.

Uczestniczył w wielu spektakularnych akcjach zorganizowanych przez podziemie m.in.: wmurowania w dniu 31 maja 1982 r. na Placu Zwycięstwa płyty marmurowej upamiętniającej poległych górników z kopalni „Wujek”; uwolnienia ze szpitala przy ul. Banacha w Warszawie postrzelonego przez MO działacza niepodległościowego – Jana Naroźniaka; sabotażu przeprowadzonego w dniu 4 lipca 1982 r. w Teatrze Komedia, skutkującej zamknięciem teatru. Ponadto brał udział w rozwieszaniu niepodległościowych transparentów, plakatów i kolportażu ulotek.

W dniu 10 lipca 1982 r. został aresztowany, a następnie wyrokiem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego z 19 maja 1983 r. skazany na łączną karę 3,5 roku pozbawienia wolności. W wyniku apelacji prokuratorskiej wyrok podwyższono do 6 lat, a następnie w lipcu 1983 r.

obniżono o połowę na mocy ustawy o amnestii. W dniu 19 lipca 1984 r. został warunkowo zwolniony z więzienia.

W lipcu 1985 r. był współzałożycielem Niezależnego Wydawnictwa Książkowego Wers. Od 1985 r. był również członkiem Solidarności Walczącej, a od 1987 r. był założycielem jej wydawnictwa – „Prawy Margines” oraz pisma „Horyzont”.

W dniu 16 marca 1988 r. został aresztowany w trakcie przewożenia taksówką bagażową ponad pół tysiąca egzemplarzy niepodległościowych wydawnictw oraz znaczków poczty „Solidarności”. Za powyższe, orzeczeniem z dnia 16 maja 1988 r. został ukarany przez Kolegium do spraw Wykroczeń grzywną w wysokości 50000 zł.

Ponadto w związku z prowadzeniem działalności opozycyjnej miał zastrzeżone wyjazdy zagraniczne.

Wiesław Budzyński

ur. 28.06.1948 r. w Woli Kałuskiej

Od końca lat 70. XX w. do 1989 r. był zaangażowany w działalność opozycyjną. Od sierpnia 1980 r. należał do Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Był również członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, podziemnego Komitetu Katyńskiego oraz Kręgu Pamięci Narodowej. Blisko współpracował ze Stefanem Melakiem.

Organizował i uczestniczył w wielu różnych uroczystościach patriotycznych. Inicjował akcje odnajdowania oraz porządkowania grobów powstańców listopadowych, styczniowych i warszawskich. Zaangażowany był również w kolportowanie ulotek i prasy podziemnej. Był autorem wielu artykułów o tematyce historycznej, głównie powstańczej oraz dotyczących zbrodni w Katyniu. Blisko współpracował z księdzem Jerzym Popiełuszką oraz biskupami Władysławem Miziołkiem i Jerzym Modzelewskim.

Marian Adam Cegielski

ur. 22.12.1955 r. w Warszawie

Działalność niepodległościową prowadził w latach 1986-1989. W 1978 r. otworzył własny zakład grawerski, który od 1980 r. mieści się przy ul. Grójeckiej w Warszawie. Zajmował się wykonywaniem różnego rodzaju metalowych zdobień o tematyce religijnej, a także znaczków organizacyjnych i patriotycznych dla podziemia antykomunistycznego. Na początku lat 80. nawiązał współpracę z Zarządem NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze, dla którego wykonał znaczki z emblematami Związku.

Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność grawerską, współpracując z nielegalnymi strukturami. Od 1986 r. współdziałał z Komitetem Katyńskim, a od 1987 r. do 1989 r. z Konfederacją Polski Niepodległej, dla której wykonywał grawery z symbolami „Solidarności” przeznaczone do dalszej dystrybucji w sieci kolportażu KPN-u. Włączył się również w działania Wydawnictwa Polskiego KPN, gdzie zajmował się naprawą sprzętu poligraficznego oraz wyszukiwaniem lokali do kolportażu prasy podziemnej.

Henryk Goździk

ur. 31.03.1933 r. w Maliszewie

W latach 1980-1981 był zaangażowany w działalność „Solidarności” w Fabryce Urządzeń Dźwigowych w Mińsku Mazowieckim. Jako przedstawiciel FUD wchodził w skład Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Oddział w Mińsku Mazowieckim.

W czasie stanu wojennego włączył się w działalność związkową w warunkach podziemnych. Uczestniczył w akcjach ulotkowych i plakatowaniu w FUD. Zbierał także składki od członków Związku, na Wydziale Głównego Mechanika i Głównego Energetyka FUD, dla rodzin internowanych działaczy. W 1982 roku uczestniczył w tajnych posiedzeniach MKZ i użyczał swojego mieszkania na spotkania podziemnych struktur „Solidarności”.

W latach 1983-1987 kolportował na terenie Mińska nielegalną prasę: „Wola”, „Słowo podziemne”, „Tygodnik Mazowsze”, „Tygodnik Wojenny”, „Robotnik”, dostarczane z FSO w Warszawie. W 1984 r. uczestniczył we Mszach św. za Ojczyznę w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie.

Z powodu tej działalności był kontrolowany operacyjnie do 1987 roku.

Jarosław Grzegorz Kawka

ur. 23.10.1967 r. w Warszawie

W okresie nauki w LIII LO w Warszawie kolportował czasopisma drugiego obiegu, brał udział w akcjach protestacyjnych i manifestacjach. Jesienią 1984 r. w ramach działań młodzieżówki Konfederacji Polski Niepodległej organizował i uczestniczył w patrolach śledzących przemieszczanie się jednostek MO (na potrzeby komitetu obywatelskiego powstałego przy kościele pod wezwaniem św. Stanisława Kostki w Warszawie po śmierci ks. J. Popiełuszki).

Od połowy lat 80. był działaczem warszawskich struktur Federacji Młodzieży Walczącej, a od 1986 r., według innych źródeł 1987 r., należał do aktywnych działaczy Grup Oporu „Solidarni”.

W ramach tych organizacji uczestniczył w konspiracyjnych spotkaniach, tworzył struktury, werbował nowych członków, nawiązywał współpracę z KPN i Niezależnym Zrzeszeniem Studentów, organizował i brał udział w akcjach małego sabotażu (malowanie antykomunistycznych haseł, zrywanie czerwonych flag, plakatowanie, rozrzucanie ulotek, wieszanie transparentów, kolportaż niezależnych wydawnictw).

Od 1987 r. do 1989 r. pracował w tajnej drukarni GO „S” na warszawskiej Białołęce, drukując pisma tej i innych organizacji. W latach 1988-1989 brał udział w odtwarzaniu struktur NZS na Akademii Medycznej w Warszawie.

Barbara Kuczyńska

ur. 05.01.1950 r. w Witusze

W latach 1981-1989 w swoim mieszkaniu w Legionowie wraz z mężem Stanisławem Kuczyńskim zorganizowała punkt spotkań działaczy opozycyjnych lokalnego środowiska związanego z Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”.

W mieszkaniu państwa Kuczyńskich były również drukowane ulotki oraz inne wydawnictwa podziemne. Ponadto zajmowała się kolportażem materiałów informujących o

audycjach „Radia Solidarność”, a w ich mieszkaniu przechowywano sprzęt służący do nadawania audycji tego radia. Dystrybuowała także prasę i wydawnictwa opozycyjne oraz brała udział w uroczystościach patriotyczno-religijnych.

Marian Kuźnicki

ur. 07.09.1947 r. w Pomysku Małym

Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażował się w działalność podziemnych struktur NSZZ „Solidarność”. Udostępnił swoje mieszkanie w Legionowie na potrzeby konspiracyjnej drukarni, organizował materiały poligraficzne, a także drukował wydawnictwa bezdebitowe i rozpowszechniał je. Współpracował z Radiem „Solidarność” oraz uczestniczył w demonstracjach organizowanych przez opozycję i Mszach św. za Ojczyznę.

Działalność opozycyjną prowadził do 1989 roku.

Robert Jerzy Kwiatkowski

ur. 06.06.1961 r. w Żyrardowie

Od 1980 r. współpracował z opozycją antykomunistyczną. W 1981 r. podjął studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność niepodległościową. Współpracował z podziemnymi strukturami Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, drukował i kolportował ulotki i czasopisma bezdebitowe.

W stanie wojennym współtworzył na UW Stowarzyszenie Bratniej Pomocy „Bratniak”-organizację formalnie jawną, skupiającą osoby o nastawieniu antysystemowym, zaangażowane w różne formy działalności opozycyjnej. Drukował ulotki dla Grup Oporu „Solidarni” i wydawnictwa Oficyny Wydawniczej „Pokolenie”. Był wieloletnim działaczem samorządu studenckiego na UW i jego przewodniczącym w połowie lat 80.

W 1987 r. współorganizował w Warszawie happeningi uliczne o tematyce antykomunistycznej. Działalność opozycyjną prowadził do końca lat 80.

Marek Mądrzejewski

ur. 07.12.1956 r. w Bydgoszczy

W latach 1977-1979 był członkiem Studenckiego Komitetu Solidarności na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie zajmował się m.in. kolportażem wydawnictw bezdebitowych. Od 1980 r. do kwietnia 1981 r. był etatowym pracownikiem MKZ NSZZ „Solidarność” w Bydgoszczy (nie będąc członkiem Związku).

W okresie od stycznia do kwietnia 1982 r. był założycielem i jedną z osób kierujących Ogólnopolskim Komitetem Oporu „Solidarność” Regionu bydgoskiego, którego celem była kontynuacja działalności Związku, zakładanie nielegalnych struktur w zakładach pracy oraz kolportaż ulotek.

Z powodu tej działalności został zatrzymany 22 kwietnia 1982 r., a następnie tymczasowo aresztowany. Do 11 listopada 1982 r. był więziony w Zakładzie Karnym w Inowrocławiu oraz w Areszcie Śledczym w Bydgoszczy. 25 maja 1983 r. Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy uznał Marka Mądrzejewskiego winnym zarzucanych mu czynów i skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności, w zawieszeniu na 3 lata, grzywnę

w wysokości 50 tys. zł oraz poniesienie kosztów sądowych (na poczet grzywny Sąd zaliczył okres tymczasowego aresztowania). Rewizji wniesionej przez obrońcę oskarżonego Sąd Najwyższy w Izbie Wojskowej 9 sierpnia 1983 r. nie uwzględnił, jednocześnie na mocy amnestii uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie karne.

W 1984 r. Marek Mądrzejewski był współpracownikiem działu fonograficznego podziemnego wydawnictwa NOW-a. Został zatrzymany 3 lipca 1984 r. i oskarżony przez Prokuraturę Wojewódzką w Warszawie o działalność w nielegalnej organizacji. W wyniku przeszukania jego mieszkania odnaleziono liczne wydawnictwa nieposiadające debitu komunikacyjnego, w tym kasy audio z audycjami wydawnictwa NOW-a. Został tymczasowo aresztowany 4 lipca 1984 r. Wolność odzyskał 3 sierpnia 1984 r., gdy Prokuratura Wojewódzka w Warszawie na mocy przepisów o amnestii, umorzyła prowadzone przeciwko niemu postępowanie

Leszek Tadeusz Milewski

ur. 10.07.1949 r. w Chotomowie

W latach 1983-1989 udostępnił swoje mieszkanie w Chotomowie na potrzeby konspiracyjnej drukarni Grup Oporu „Solidarni”. W tym okresie przewoził wielokrotnie sprzęt i materiały poligraficzne niezbędne do funkcjonowania drukarni.

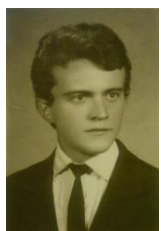
Marek Marian Noga

ur. 10.12.1949 r. w Jeleniej Górze

W 1981 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Zakładzie Destylacji Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku.

W dniach 14-15 grudnia 1981 r. uczestniczył w strajku w zakładzie pracy, który był protestem przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego. Z tego powodu 15 grudnia 1981 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia we Włocławku-Mielęcinie, z którego został zwolniony 18 stycznia 1982 r.

5 listopada 1982 r. w ramach represji politycznych został powołany na ćwiczenia wojskowe w Jednostce Wojskowej nr 1636 w Chełmnie nad Wisłą, z których został zwolniony 2 lutego 1983 r.

Zdzisław Bronisław Podsiedzik

ur. 01.09.1946 r. w Skierniewicach

Od września 1980 r. współtworzył struktury NSZZ „Solidarność” w Zakładach Urządzeń Odpylających i Wentylacyjnych „Rawent” w Skierniewicach, gdzie pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej.

13 grudnia 1981 r. został internowany pod zarzutem rozpowszechniania i kolportowania *informacji krytycznych wobec partii i rządu PRL oraz nawoływania do niepokojów społecznych*. Do 7 kwietnia 1982 r. przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Łowiczu, po opuszczeniu którego przez dwa lata podlegał inwigilacji ze strony Służby Bezpieczeństwa, w związku z podejrzeniem kontynuowania działalności związkowej.

Paweł Puzkarski

ur. 29.06.1966 r. w Warszawie

Od 1982 r. był członkiem struktur młodzieżówki Konfederacji Polski Niepodległej w Warszawie, do których należał do momentu osiągnięcia pełnoletności. W okresie pomiędzy 1984 r. (kiedy to został członkiem KPN), a 1986 r. prowadził najbardziej aktywną działalność.

W latach 1982-1985 był jednym ze współzałożycieli, redaktorem i drukarzem pisma Młoda Polska – organ 1-szej Młodzieżowej Brygady Niepodległościowej. Ponadto przechowywał sprzęt poligraficzny, udostępniał mieszkanie na potrzeby konspiracyjnej poligrafii, był uczestnikiem spotkań organizacyjnych, redagował, drukował i kolportował niezależne wydawnictwa. Uczestniczył w akcjach małego sabotażu (plakatowanie, rozrzucanie ulotek, malowanie hasła na murach, zrywanie czerwonych flag), organizował protesty i brał udział w manifestacjach, a także werbował nowych członków organizacji.

Andrzej Sadowski

ur. 04.02.1963 r. w Przasnyszu

W latach 1982-1989 był aktywnym działaczem opozycyjnym. Od 1982 r. był członkiem grupy młodzieżowej zajmującej się kolportażem niepodległościowych wydawnictw na terenie Przasnysza oraz Warszawy.

W związku z prowadzoną działalnością i śledztwem prowadzonym w tej sprawie, w dniu 18 czerwca 1985 r. został oddany pod dozór MO z obowiązkiem cotygodniowego meldowania się w Dzielnicowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych Warszawa-Ochota, a po powrocie do Przasnysza - w Rejonowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych w Przasnyszu. Pomimo tego faktu, nadal kontynuował działalność opozycyjną. W wyniku przeszukania 30 maja 1985 r. miejsca jego zamieszkania w akademiku Uniwersytetu Warszawskiego zakwestionowano literaturę bezdebitową. Środek zapobiegawczy w postaci dozoru MO został po wielu bezskutecznych prośbach uchylony w dniu 12 grudnia 1985 r. Śledztwo prowadzone w tej sprawie przez Prokuraturę Wojewódzką w Ostrołęce zostało umorzone 5 maja 1986 r.

W dniu 4 lutego 1987 r. został zatrzymany przez patrol MO we Wrocławiu w samochodzie przewożącym dużą ilość literatury bezdebitowej. Za powyższe został w dniu 6 lutego 1987 r. ukarany przez Kolegium do spraw Wykroczeń przy Naczelniku Dzielnicy Wrocław Krzyki grzywną w wysokości 50 tys. złotych oraz przypadkiem zakwestionowanej literatury.

Krzysztof Leszek Sawicki

ur. 17.01.1955 r. w Warszawie

Od 1981 r. był pracownikiem etatowym Zarządu Regionu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Białymstoku. Brał udział w redagowaniu „Biuletynu Informacyjnego” w Białymstoku. W artykułach wyrażał negatywnie opinie o organach władzy w PRL. Od 2 listopada 1981 r. podjął w pracę w Zarządzie Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność” w Lublinie na stanowisku redaktora „Biuletynu”. Z powodu działalności opozycyjnej w dniu 2 kwietnia 1982 r. dokonano przeszukania jego mieszkania.

Ponadto 31 sierpnia 1982 r. w Białymstoku brał udział w manifestacji zorganizowanej w drugą rocznicę podpisania porozumień sierpniowych w Gdańsku. Został wówczas zatrzymany.

Pracę redakcyjną i dziennikarską w wydawnictwach podziemnych kontynuował do roku 1989. Brał udział w redagowaniu Komunikatów Strajkowych Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego, „Wiadomości Bieżących”, „Biuletynu Informacyjnego”. Publikował m.in.: w „Więzi” i „Tygodniku Powszechnym”. W 1989 r. współpracował z białostockim Wydawnictwem „Versus”. Ponadto angażował się w działalność Archiwum Wschodniego.

Ryszard Tadeusz Stefaniak

ur. 27.03.1947 r. we Wrocławiu

Był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” w Zakładach Kineskopowych „Polkolor”, gdzie pełnił funkcję członka zarządu. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaniechał działalności i zajmował się kolportażem ulotek. W dniu 18 października 1982 r. jako członek Komitetu Strajkowego zorganizował akcję protestacyjną w swoim zakładzie pracy. W tym samym dniu został zatrzymany i internowany. Osadzono go w Ośrodku Odosobnienia - Areszcie Śledczym Warszawa Białołęka. Internowanie uchylono decyzją z dnia 30 listopada 1982 r.

Kilka lat później za kolportaż ulotek w trakcie demonstracji w dniu 1 maja 1986 r. został ukarany karą 25 tys. zł grzywny, z zamianą na 50 dni aresztu.

Wojciech Jerzy Topczewski

ur. 14.04.1943 r. w Warszawie

Od 1 sierpnia 1981 r. pracował na stanowisku radcy prawnego w Komisji Interwencji Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” Region Mazowsze.

Po wprowadzeniu stanu wojennego nawiązał współpracę z Prymasowskim Komitetem Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i ich Rodzinom. W ramach tej współpracy w latach 1982-1985 r. udzielał porad prawnych osobom prześladowanym za działalność opozycyjną. Działalność tę kontynuował po rozwiązaniu Komitetu. Do końca lat 80. był pełnomocnikiem i obrońcą sądowym osób prześladowanych z powodów politycznych.

Dodatkowo w latach 1982-1989 kolportował wydawnictwa bezdebitowe.

Marta Trawińska

ur. 22.05.1942 r. w Hutkowie

Pracowała w Szpitalu Miejskim w Warszawie jako pielęgniarka. Od jesieni 1980 r. pełniła funkcję przewodniczącej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w miejscu pracy.

W latach 1986-1989 była członkiem Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy Kościele Św. Anny w Wilanowie. Zajmowała się kolportażem podziemnych wydawnictw „Solidarności”, ulotek i innych nielegalnych publikacji na terenie szpitala. Angażowała się w pomoc medyczną i finansową osobom poszkodowanym oraz rodzinom osób aresztowanych.

Była inicjatorką spotkań z liderami podziemnej „Solidarności” w siedzibie DLP. Ponadto uczestniczyła w manifestacjach organizowanych przez „Solidarność”.

Andrzej Wieczorek

ur. 24.10.1948 r. w Toruniu

Był członkiem Prezydium Komisji Zakładowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” przy Warszawskich Zakładach Telewizyjnych. 11 maja 1982 r. w miejscu pracy zorganizował grupę osób, która pod jego przewodnictwem zwróciła się do komisarza wojskowego przy WZT z żądaniem zwolnienia z internowania jednego z kolegów. W związku z podejrzeniem podejmowania innych akcji protestacyjnych, w dniu 14 maja 1982 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Warszawie Białolece. Z internowania został zwolniony w dniu 12 lipca 1982 r. W związku z działalnością opozycyjną, pomiędzy 1983 a 1989 r. był rozpracowywany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Leszek Mateusz Wojno

ur. 21.09.1928 r. w Józefowie

Od lat 70. do 1989 r. był działaczem Komitetu Katyńskiego i Kręgu Pamięci Narodowej. W tym okresie organizował i uczestniczył w uroczystościach oraz demonstracjach patriotycznych związanych z upamiętnianiem zbrodni katyńskiej oraz innych wydarzeń historii Polski.

W latach 1980-1981 brał udział w protestach organizowanych przez struktury „Solidarności” wiejskiej w Zbroszy Dużej.

W latach 1981-1989 był działaczem podziemnych struktur Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Ministerstwie Komunikacji, gdzie kolportował wydawnictwa bezdebitowe i inne materiały propagandowe, za co był szykanowany przez przełożonych.

Marek Wojciech Zieliński

ur. 10.04.1950 r. w Lutoborzu

W latach 1976-78, będąc doktorantem Instytutu Badań Literackich PAN, podczas wyjazdów zagranicznych nawiązał współpracę z redakcją „Kultury” paryskiej. Był działaczem Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie a także sygnatariuszem petycji wyrażającej sprzeciw wobec zmian w Konstytucji PRL. W związku z powyższym w 1979 r. został usunięty z redakcji tygodnika „Kultura”. Od 1981 r. był współpracownikiem „Więzi”.

Po wprowadzeniu stanu wojennego, w dniu 13 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony kolejno w Ośrodku Odosobnienia w Warszawie-Białolece, a następnie w Strzebielinku. Z internowania został zwolniony w dniu 30 października 1982 r.

W latach 1984-85 dzięki wsparciu kościelnemu przebywał na stypendium w Bonn, podczas którego zacieśnił współpracę z „Kulturą”. Po powrocie do kraju brał udział w druku wydawnictw drugoobiegowych, w tym „CDN” i „Słowa”.

pośmiertnie:

Zdzisław Aleksander Choszczyk
(1952-1999)

W latach 1981-1989 prowadził działalność w ramach podziemnej struktury NSZZ „Solidarność” w Legionowie. Od połowy 1982 r. uczestniczył w działaniach związanych z emisją Radia „Solidarność” na terenie miasta m.in. brał udział w testach urządzeń nadawczych oraz ich transporcie, a także w nadawaniu audycji. Do czerwca 1989 r. brał udział w konspiracyjnych spotkaniach działaczy „Solidarności”, które odbywały się w bibliotece parafii św. Jana Kantego w Legionowie. Był również aktywnym uczestnikiem tamtejszego Duszpasterstwa Ludzi Pracy.

Ponadto w powyższym okresie świadczył także usługi transportowe na rzecz „Solidarności” w Legionowie, kolportował prasę bezdebitową, uczestniczył w demonstracjach i brał udział w organizacji Mszy za Ojczyznę.

Marzena Julia Górszczyk-Kęcik
(1945-1999)

Absolwentka Wydziału Filologii Polskiej i Etnografii na UW, pracownik naukowy Polskiej Akademii Nauk. Była aktywną działaczką opozycji antykomunistycznej i więźniem politycznym PRL.

W 1967 r. została zatrzymana za próbę nawiązania kontaktu z ambasadą Izraela w Warszawie, kiedy to próbowała przekazać list swojej matki, Wandy Ferenc, solidaryzujący się z polityką Izraela na Bliskim Wschodzie. W trakcie zatrzymania zarekwirowano posiadany przez nią pakiet materiałów o treści antypaństwowej.

W trakcie wydarzeń Marca '68 brała udział w redagowaniu i powielaniu nielegalnych artykułów, w tym opracowaniu listu do Edwarda Gierka, który był odpowiedzią na jego przemówienia dotyczące bieżącej sytuacji w kraju.

Od 1968 r. jako łączniczka o pseudonimie „Bożena” działała aktywnie w nielegalnej organizacji „Ruch” w ośrodku warszawskim.

15 i 19 czerwca 1970 r. uczestniczyła w zebraniach przygotowujących operację dywersyjną podpalenia muzeum im. Lenina w Poroninie. Po wyznaczeniu jej do bezpośredniego udziału i przyjeździe 21 czerwca 1970 r. do Zakopanego, do wspomnianej akcji ostatecznie nie doszło. Po powrocie do Warszawy została zatrzymana i tymczasowo aresztowana. Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego z 3 sierpnia 1971 r. została skazana na karę 2 lat pozbawienia wolności. Na mocy postanowienia ww. Sądu z 16 listopada 1971 r. została warunkowo, przedterminowo zwolniona z reszty zasądzonej kary.

Od drugiej połowy lat 70. była współpracownikiem KSS-KOR i sygnatariuszką „Deklaracji Ruchu Demokratycznego”. Współorganizowała Komitety Samoobrony Chłopskiej. Była członkiem Ośrodka Myśli Ludowej i współorganizatorką Uniwersytetu Ludowego w Zbroszy Dużej. Brała udział w pracach zespołu redakcyjnego czasopisma „Placówki”.

Utrzymywała kontakty z opozycją za granicą. Podczas pobytu w Londynie uczestniczyła w zorganizowaniu wystawy dot. działalności KOR w Polsce. Swoje mieszkanie przy ul. Gimnastycznej 18 w Warszawie udostępniała na punkt kontaktowy warszawskiego i wrocławskiego SKS oraz do powielania i przechowywania nielegalnych materiałów. Kolportowała bezdebitową literaturę oraz podziemne wydawnictwa, m.in. „Placówkę”, „Głos”, „Rolnika Niezależnego”, „Bratniaka”. Współpracowała z NSZZ „Solidarność” RI.

Dnia 13.12.1981 r. została internowana i osadzona w Areszcie Śledczym Warszawa Białoleka, a od 18.12.1981 r. w Ośrodku Odosobnienia w Jaworzu. Z internowania została zwolniona 19.04.1982 r.

Ze względu na swoją działalność opozycyjną pozostawała w zainteresowaniu Służby Bezpieczeństwa. W 1985 r. wyjechała wraz z rodziną na stałe do Szwecji.

Paweł Maria Juzwa

(1960-2020)

W latach 1977-1982 współorganizował kolportaż niezależnych wydawnictw, m.in. NOW-ej, Głosu.

Po 13 grudnia 1981 r. był założycielem i organizatorem podziemnych wydawnictw m.in. „Errata”, „In Corpore”, „Warszawskiej Oficyny Wydawniczej Gryf”, a także wydawcą i redaktorem podziemnego pisma „Kierunki”.

12 sierpnia 1982 r. w trakcie dokonanego przeszukania mieszkania u Pawła Juzwy znaleziono m.in.: materiały i sprzęt poligraficzny, 20 egz. „Dziennika pisanego nocą”, kasety magnetofonowe z nagraniami z zajęć ulicznych oraz szereg różnych nielegalnych wydawnictw z okresu stanu wojennego. Tego samego dnia pan Paweł Juzwa został tymczasowo aresztowany, a następnie osadzony w Areszcie Śledczym w Warszawie Mokotów.

13 sierpnia 1982 r. wszczęto przeciwko niemu postępowanie karne. Został oskarżony o nielegalne rozpowszechnianie wydawnictw, w okresie od stycznia 1982 r. do 12 sierpnia 1982 r. w Warszawie. Jednak z braku dostatecznych dowodów areszt tymczasowy uchylono 18 stycznia 1983 r. Ostatecznie 11 marca 1983 r. orzeczeniem Sądu został uniewinniony.

W latach 1983-1984 był współpracownikiem Oficyny Wydawniczej „Signum” i udostępniał wydawnictwu swoje mieszkanie. Ponadto w latach 1983-1989 działał jako współtwórca sieci podziemnego kolportażu książek, pism, druków oraz redaktor podziemnego wydawnictwa „Verbum”. W latach 1984-1986 był współzałożycielem i członkiem kierownictwa Mazowieckiej Konfederacji „S”.

W czasie działalności opozycyjnej był kilkakrotnie zatrzymywany i poddawany rewizjom.

Franciszek Eugeniusz Kotecki

(1946-2014)

W latach 1980-1981 pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Śląskich Zakładach Przemysłu Skórzanego „Otmęt” w Brzegu.

Po wprowadzeniu stanu wojennego podejmował próby organizowania akcji strajkowych i protestacyjnych na terenie zakładu pracy.

W związku z prowadzoną działalnością został 2 września 1982 r. internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Grodkowie. Wolność odzyskał 25 listopada 1982 r.

W latach 1983-1989 w związku ze swoją aktywnością niepodległościową był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Konrad Herbert Maruszyk

(1936-1996)

Od 1974 r. pracował w Centrum Informatyki Gospodarki Morskiej w Gdyni. W sierpniu 1981 r. został zastępcą przewodniczącego i sekretarzem Prezydium Zarządu Regionu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Na mocy decyzji Komendanta Wojewódzkiego MO w Gdańsku z 12 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Strzebielinku. Z internowania został 7 lipca 1982 r.

Marek Krzysztof Nowakowski

(1935-2014)

Był związanym z opozycją pisarzem publikującym antyreżimowe opowiadania w paryskiej „Kulturze” i w drugim obiegu. W 1971 r. był sygnatariuszem listu do władz PRL w sprawie ułaskawienia braci Kowalczyków. W 1973 r. podpisał petycję w obronie kolegów podlegających cenzurze, a w 1974 r. – „List 15” do władz PRL w obronie Polaków żyjących w ZSRR. W 1976 r. podpisał petycję 101 i list 15, wyrażające protest przeciw zmianom w Konstytucji.

W latach 1976-1980 brał czynny udział w działalności Niezależnego Salonu Kulturalnego, prowadzonego przez Tadeusza Walendowskiego. Utrzymywał stałe kontakty z działaczami KSS KOR - Michnikiem, Kuroniem i innymi. W paryskiej „Kulturze” publikował opowiadania w latach 1969-1983, w tym jako *Seweryn Kwarc* w latach 1969-1977, a w latach 1981-1983 pod własnym nazwiskiem.

W latach 1976-1983 publikował pismach drugoobiegowych. Od 1977 do 1981 r. był członkiem redakcji podziemnego pisma „Zapis”, którego był jednym z założycieli i gdzie zamieszczał swoje opowiadania. Ponadto publikował w wydawnictwie NOWa, „Krań”, Tygodniku Mazowsze- „Solidarność” i in. W 1982 r. otrzymał nagrodę „Pulsu” w Londynie, a w 1983r. – Literacką Nagrodę „Solidarności” i Nagrodę Wolności francuskiego PEN-Clubu.

13 grudnia 1981 r. został zatrzymany przez SB na kilka godzin i poddany przesłuchaniu. Przeprowadzono z nim wówczas rozmowę ostrzegawczą.

7 marca 1984 r. został zatrzymany, a następnego dnia tymczasowo aresztowany i umieszczony w Areszcie Śledczym Warszawa-Mokotów. Oskarżono go o współpracę z obcymi organizacjami na szkodę interesów politycznych PRL oraz rozpowszechnianie na Zachodzie opracowań „o treści łączącej i poniżającej ustrój oraz naczelne władze PRL”. 10 lipca 1984 r. skierowano przeciw niemu akt oskarżenia, który wpłynął do Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Poza zarzutem prowadzenia nielegalnej działalności opozycyjnej dodatkowo zarzucono mu przestępstwa dewizowe i skazano na karę grzywny. Środowisko literackie podjęło w jego obronie akcje petycji do władz, z żądaniem zwolnienia z aresztu. W dniu 22 czerwca 1984 r. areszt uchylono, a 6 sierpnia 1984 r. postępowanie przeciw niemu umorzono na mocy amnestii.

Wielokrotnie zastrzegano mu możliwość wyjazdów zagranicznych.

W drugiej połowie lat 80. nadal utrzymywał kontakty z działaczami opozycji, prowadził podziemne prelekcje i wydawał poza zasięgiem cenzury antyreżimowe opowiadania, np. opowiadanie „Rozmowa” opublikowane w paryskiej „Kulturze” w 1985 r.

Marianna Hanna Skierkowska

(1942-2018)

Była członkinią Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Zakładach Sprzętu Technicznego i Turystycznego Aviotex w Legionowie. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuowała działalność w podziemnych strukturach Związku. Z powodu zaangażowania w działalność opozycyjną w 1982 r. została zwolniona z pracy. Miała problemy ze znalezieniem zatrudnienia. Podjęła pracę w Warszawskiej Spółdzielni Spożywców „Społem” w Legionowie. W krótkim czasie zorganizowała tam sieć kolportażu prasy i wydawnictw bezdebitowych.

Od połowy 1982 r. współpracowała z Radiem „Solidarność”. Pomagała w testowaniu zasięgu nadajników, wyszukiwała mieszkania do emisji, ale także emitowała audycje ze swojego domu. Należała do Duszpasterstwa Ludzi Pracy w parafii św. Jana Kantego w Legionowie. Współorganizowała comiesięczne Msze za Ojczyznę w tym kościele, a w połowie lat 80. bibliotekę parafialną. Dzięki jej pomocy, w latach 1984-89, w mieszkaniu jej krewnej w Warszawie przy ul. Ratuszowej działała skrzynka kontaktowa Radia „S”. Działalność opozycyjną prowadziła w latach 1981-89.

Z powodu zaangażowania w działalność opozycyjną, w latach 1988-89 była kontrolowana operacyjnie w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania o kryptonimie „Działacze”.

Andrzej Janusz Urbański

(1954-2016)

Od 1977 r. pracował w Bibliotece Narodowej w Warszawie. Jesienią 1980 r. został członkiem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”.

14 grudnia 1981 r. uczestniczył w strajku w Bibliotece, który był protestem przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego. Od 1982 r. kontynuował działalność w podziemnych strukturach Związku. Był przewodniczącym Tymczasowej Komisji Zakładowej w Bibliotece. Współtworzył i do czasu aresztowania był redaktorem naczelnym pisma NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze pt. „Wola”.

Z powodu zaangażowania w działalność opozycyjną 14 marca 1983 r. dokonano przeszukania jego mieszkania w Warszawie-Aninie. Zarekwirowano duże ilości wydawnictw niezależnych. Tego samego dnia został zatrzymany, a następnego dnia tymczasowo aresztowany przez Prokuraturę Wojewódzką w Warszawie i osadzony w Areszcie Śledczym przy ulicy Rakowieckiej w Warszawie. Na mocy postanowienia Prokuratury Wojewódzkiej w Warszawie 5 maja 1983 r. został zwolniony z aresztu.

W 1984 r. współtworzył Grupę Polityczną Wola, kierował jej pracą i został redaktorem naczelnym wydawanego przez nią pisma „Naprzód”. Był członkiem Duszpasterstwa Ludzi Pracy Archidiecezji Warszawskiej i członkiem redakcji pisma tej organizacji - „Praca”. We wrześniu 1988 r. został członkiem Tymczasowego Komitetu NSZZ „Solidarność” w Bibliotece Narodowej i sygnatariuszem wniosku o rejestrację Związku.

W latach 1988-89 był członkiem Klubu Myśli Politycznej Dziekania, w 1989 r. członkiem Tymczasowego Zarządu Regionu Mazowsze i członkiem Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” w Warszawie.